

הוא של משיחת זוד למלך, זוד החל לעלות מעלה ומרמז השירים והמזמורים בזמן הקדש שזוהה לו, וגם רוח הגבורה העונקרה לו. זוד נחזר למלך למרות מלואו הרמוני המרמז על פעם שאפסיות דמים. מלואו המבולבל של זוד הוא סוד ההסתרה הענומה שעושה הקצ"ה לזוד ולזרעו, פזי שלא יהיה הקטנה הענומה הזאת. האדם אינו נקבע לפי מלואו החיצוני, אלא לפי פנימיותו, תכונותיו ומדותיו. גם עגז היה לרמוני אך עגז חי על חרפו. וזוד הוא לא רק לרמוני אלא לרמוני "עם יפה עינים". אקנס היה על חרפו, אך רק על פי ההלכה. זוד פל ימיו נלחם רק את מלחמות ה'.

היה מקשה את עגמו פעז, ובשעה שהיה לומד ועוסק בחורה, היה מעז את עגמו פחולעת. זוד היה מלא ענוה ומסירות, היה עושה עגמו פשירים והיה מאוד מסור לאלו. ראה הקצ"ה את מסירותו לאלו, אמר הקצ"ה: ראי זה להיות רועה את עמי. הענוה נחשבת לאדם פאלו הקריב כל הקרבנות פלס. מוצא "מסלול פשירים" לרמז: מי שדעתו פפלה עליו, מעלה עליו הכבוד פאלו הקריב כל הקרבנות פלס, שפאלמ: "זכתי פלקים רוח (שפורה) (הפלים נ"א, ט"ו). עוד מוצא: "לומר לקס הקלוש-קרוך-הוא ליפאל: זני אני חושק זכס, שפאלו פלני משפיע לקס גדולה אקס ממעטין עגמקס לפני. נחתי גדולה לזוד, אמר: זכאני חולעת ולא איש, חרפת אקס זכזוי עם"

מעלת תפלת ותיקון (סדרה 75) – תפלת ותיקון – אוי לי שהבאתי חרון אף לעולם...

דברי הוזהר על שייך שבווע התבות ובסוד החון ובתקונים דף קל"ש ע"א ז"ל, וברי ודאי אינון שלוחיא דצבורא צריכין דיחתיכון מילין ולא יימרון להון בהלעטה כנוונא דערב רב דאתמר בהון הבשר עודנו בין שיניהם והוון אכלין בהלעטה וכנוונא דעשו דאתמר ביה תלפניני נא ואי לא הוון מחנין ליה אתמר בהון ואף ה' חרה בעם ע"כ. ואם בעל נפש הוא, בעומדו לשרת מול האלהים יפן כי הוא מעין דוגמא של מעלה צדק מלכותא קדישא כמו שאמרו בתקונים סוף תקון ל"ט ז"ל, איהי הוון וקודשא בריך הוא הוזה דאיהו הו"ה אדניי דהכי סליק חו"ן חסר ו' ס"ה כחושבן אדניי ע"כ, הנה כי סוד החון מעין דוגמא של מלכות שמים כי היא תמיד מתפללת לפני בעלה כי על כן נקראת תפליה כנודע כדי שיתן לה תבוק וזוג נשוק ראשי תיבות ת"ן. ראו למוכחים פעם לעורר על המתפללים במרוצה וראוי לאבירי הרועים לכבוד ה' ולכבוד משיחו לעמוד על הדבר להרים מכשול מאת המשוררים השרים דברי התפלה וקדיש וקדושה, וביותר מאת השלוחי צבור העומדים לשרת בין המלך ובין העם לבל ישיתו למרמס תפארת רום יקר דברי התפלה במרוצה

מנחת יצחק

לשונם ובקול השירה והזמרה, אפס כי לא תהיה תפארתם רק לעמוד מרעידים ודבר דבור על אופניו בשפה ברורה ובנעימה קדושה לא יחמיאו אל השערה ולא יפנו אל העם האצים לאמר למהר לשלחם, אפס מוראת שמים יעלו על ראשם ואל יפנו ימין ושמאל להוציא דבר לפני האלהים שלא כמשפט קריאתה חס ושלוש. מעשה באלהו שהגיד פי בעון שליחי צבור פאחרין פעמיו וכבר העיד חסיד אחד מופלג בדורינו שנראה אליו אליהו במערה ושאל מאיתו לאמר מדוע אחרו פעמיו לבא, והשיב לו בעון השלוחי צבור אשר לא ידעו להזהר בתפלתם במבטא שפתם כמשפט קריאת תנועת האותיות, והנה בימים נוראים ויום הכפורים יום אדיר בשנה יום וידוי ותחינה ובקשה ורחמים על אודות גאולתנו, ואם בואת לא עלתה תפלתם במבטא ישרה כמשפט מה הועילו תפלתם של שוא ותפל, וזאת גרמה לכם שכל השנים רבים רועים לפנים בישראל שלא נשמע במרום קולכם, ויספר החסיד אותנו את כל הדברים האלה אשר הגיד אליו אליהו ז"ל וימס לבבנו בקרבנו לאמר אוי כי קמים בפרץ אין. זה תלוי בזכר המנונים והאצטו

מנחת יצחק

מעלת למוד הוזהר {80} – מה הפחיד את עשוי?

ויצו אתם לאמר בה תאמרון לאדני לעשו בה אמר עבדך יעקב עם לכן גרתי ואחר עד עתה. מיד פתח יעקב לאתהפכא ליה לעבדא, בגין דלא יסתבל עשו באינון ברקאן דברכיה אבוי, דהא יעקב סליק לון לבתר דקרא אמרן וילן חתם לאמר בה תאמרון לאדני לעשו בה אמר עבדך יעקב עם לכן גרתי ואחר עד עתה. מיד פתח יעקב להתהפך לו לעבד פזי שלא יסתבל עגז צאווה צרכו צרכו אבוי, שכי יעקב העבדי חוקן לסוף, כפי שחמנו. אמר רבי יהודה מאי קמא יעקב דשדר ליה לעשו ואמר עם לכן גרתי, וכי מה עבדי בשליחותיה דעשו (דאמר) מלה דא. אלא לכן הארמי קליה אזיל בעלמא דלא הוה בר נש דישתויב מניה, דהוא הוה חרש בחרשין ורב בקוסמין, ואבוי דבעור הוה, ובעור אבוי דלבעם, דכתיב (יהושע יג) בלעם בן בעור הקוסם, ולכן חכם בחרשין וקוסמין ויתיר מבלהו, ועם כל דא לא יכיל בעיקב. ובעא לאובדא ליעקב בכמה זינין דהא הוא דכתיב, (דברים כו) ארמי אובד אבי. אמר רבי יהודה, מה ראה יעקב ששלח לעשו ולומר עם לכן גרתי, וכי מה עשה בשליחותו של עגז ושלמחן דבר זה? אלא לכן חרמני, קולו הלו פעולם, שלא היה חכם שיעל ממנו, והוא היה מכסף צכפס וקולו הלו פעולם, בעור היה, ובעור אבוי בעלעם, שפחז (יהושע יג) בעלעם בן בעור הקוסם, ולכן חכם צכפס וקוסמין ויתר מפלס, ועם כל זה לא יכל ליעקב, וראה לאכד את יעקב צכמה כלי זין. זה שפחז (דברים כו) חרמי אכד אבוי. אמר רבי אבא בולי עלמא הוי דעדי דלכן הוה רב חבימין וחרשין וקוסמין, ומאן דבעי לאובדא בחרשין לא אשתויב מניה, וכל מה דידע פלעם מניה הוה, וכתיב ביה בבלעם (במדבר כב) כי ידעתי את אשר תברך מברך ואשר תאר יואר.

ובולי עלמא הוון מסתפי מלכן ומחרשו, ומלה קדמא דשדר יעקב לעשו אמר עם לכן גרתי. אמר רבי אבא, כל העולם היו יודעים שלכן היה גדול החכמים והמכשפים והקוסמים, ומי שרצה לאכד אותו צכפסיו, לא נל ממנו, וכל מה שידע בלעם – ממנו היה, וכחזו צכלעם (במדבר כב) כי ידעתי את אשר תברך מברך ואשר תאר עם לכן גרתי. ואי תימא דועיר הוה ירח או שתא. לאו הכי, אלא ואחר עד עתה, עשרין שנין אתאחרתי עמיה. ואי תימא דלא סליק בידי פלום. ויהי לי שור וחמור, אינון תרין גזרי דינין, דכר מתחברן תרווייהו בחדא, לא מתחברן אלא לאבאשא עלמא. ובגין כך כתיב, (דברים כב) לא תחרש בשור ובחמור יחדו. ואם פאמר שמעט היה, חלש או ענה – לא כך, אלא ואחר עד עתה, עשירי ענה הסתחתי עמו. ואם פאמר שלא ענה בידי פלום – ויהי לי שור וחמור. ואקס שני גזרי לוי, שפכשפסיה מתחברים יחד, לא מתחברים אלא לחרע לעולם, ולכן פחז (דברים כב) לא תחרש בשור וחמור יחדו. צאן ועבד ושפחה, אלין אינון גרתי תתיא דקמל קודשא בריך הוא במצרים (שמות יב) בכור בהמה (שמות יב) בכור השבי (שמות יא) בכור השפחה, דהא הוא דכתיב צאן ועבד ושפחה. מיד מסתפי הוה עשו ונפק לקדמותיה, ודחילו הוה ליה מייעקב במה דהוה ליה ליעקב מעשו. לאן ועבד ושפחה – אלו הם פתרים תפוחים שהיג הקדוש כדוד הוא צכפסיה, (שמות יב) בכור פהמה, (סס יא) בכור השפחה. זהו שפחז לאן ועבד ושפחה. מיד היה עגז פחז ואלא פנגדו, ופחז היה לו מעיקב כמו שהיה ליעקב מעגז.

מנחת יצחק

דרך ארץ קדמה לתורה {23} – מדות והנהגות טובות מחז"ל הקדושים – יצחק אלחנן שמאלהו חלק א'

מובא כאן החלק הראשון של משלו הנקוב כל כך של הסבא מסלבודקא בגרסתו המלאה שדורינו כל כך זקוק לו, והחלק השני יובא בשבוע הבא אי"ה. גאון נודע בדורו היה רבי יצחק אלחנן ספקטור מקובנא זצוק"ל. ממקום מושבו בקובנא היתה מצודתו פרוסה על כל בני הגולה שהריצו אליו שאלותיהם וצפו בשקיקה למוצא פיו. את תולדותיו של רבי יצחק אלחנן אי אפשר לפתח במלים השחוקות: "משחר נעוריו נודע בכשרונותיו הגדולים..." משום שאין זה נכון. רבי יצחק אלחנן לא נודע כלל בילדותו בילד כשרוני ומחנן. התפך הוא הנכון, יש האומרים כי אפילו היה מתחת למצע. אולם כל זה לא הפריע לו, ליעקב אלחנן, להתמיד ולשקע בלמוד למרות קשייו. אורחות חיו של רבי יצחק אלחנן משום פספר מוסר פפיו של המשגיח בישיבת סלבודקא. כפאשר היה חפץ לעורר את תלמידיו לנצל את יכולתיהם עד תום. היה מתאר בפניהם מעשה שלא היה, אלא משל היה. יצחק אלחנן נולד לשמחת חוריו ובני משפחתו, והם עוקבים אחריו בהנאה. יצחק אלחנן מגיע לגיל שלושה ואביו עוטף אותו בטלית במנהג ישראל קדושים, ומוביל אותו אל היחידר". "יצחק אלחנן" אמר המלמד לילד הנרנש, עלה בבקשה על הכסא ואמר אחרי קמין אלא א קמין בית ב. יצחק אלחנן מתקשה שהרי כאמור מוחו אינו

מברך במידה, אבל איכשהו הוא מצליח לתקת את המלמד א ב ד בסיים הקראת האותיות מנית הרביה את ידיו על ראשו של הילד הנרנש ומברך בהם "יצחק אלחנן, תגדל ותהיה גדול בישראל". "תאמר אמין" דוחק בו המלמד, ויצחק אלחנן פועה בשש "אמן". אבא מחזיק ביצחק אלחנן בשתי ידיו ואמא מחבקת אותו בחם, ושניהם יחד לוחשים בעינים עצומות: "אמן בן יהי רצון" ואידישע קאמע פורצת בכבי שיגש בו התנשנות, שפחה ודוק של עצב. יצחק אלחנן בן ארבע, ובן חמש. הוא הונה בחמש. ביתר בני גילו. אמנם הוא מתקשה פה ושם, אבל חוריו אינם מאבדים תקוה. יצחק אלחנן חשוב להם מאוד, הם שולחים אותו לשעורי עור אצל המלמד הכי טוב בעיר, ואבא גם מורח ללמד אתו מדי ערב... משום מה מסרב מוחו של יצחק אלחנן להכריע. הוא תמיד מנתח באמיות מה את מהלך הלמוד. עם השנים, מתגברים הקשיים. אבל החורים לא מוותרים. "יצחק אלחנן שלי יהיה גדול בישראל" דומעת אמא בלילות ואבא חושק שפתים. יצחק אלחנן משתדל מאוד שלא לאבד את החורים. הרי לבו אינו אטום חלילה, אבל יותר ממה שהוא חושק בלמוד, הוא חם על חוריו מולידיו. בגיל שלש עשרה עומד יצחק אלחנן ונושא את הדרשה בפני קהל האורחים, לא בנקל עולה תדבר בידי, אבל בלם שמתים

בשמחתו אבא ואמא מנסים להתרבו בשמחת היום ולשכת את המפלה הבאה הרובצת לפתחם: שליחת יצחק אלחננקה לשיבה. בגיל ארבע עשרה מלוג בדמעותיה של אמא ובתפלותיו של אבא, הוציא יצחק אלחננקה את מפתן ה'שיבה וצויד פנימה בחיש. איכשהו מסתדר עמו אחד הפחורים ללמוד בחברותא, ומספר שנים הוא מנסה ללמוד, לא בהצלחה יתרה. לאבא ואמא קרובים דואגים וחדדים, דורשי שלמים ומבתם כל הימים. חלק מהם מנסים להשיא עצות בנוגע לעתידו של יצחק אלחננקה. "מכשר במיחד הרי אינו, וללמוד תורה לא יצליח" מעז אחד הקרובים ומטיח את האמת בפניהם של ההורים, מוטב שלא תשנו באשליות אודות גדלתו בתורה, העתידה לצוין מאי-שם". ואחר יורד לפרטים. "מדוע לא תשלחוהו ללמוד מקצוע מכבד? כך יביא פרנסה לבני ביתו, וגם ימצא טעם בחייו. ושלישי חותם את העניין בתוכנה משלו "אין כל טעם לענות את הנער האמלל מול הנמרא, שאות שיחה ושינה אף בקשי הוא מבין. ההורים הופכים והופכים בדבר, ולבסוף מוצאים שהצדק עם אותם קרובים. בצער רב הם מוציאים את יצחק אלחננקה מהיכל ה'שיבה, ומצמידים אותו לאחד מבעלי המלאכה שבעיר. למען ולמדו דיו הענגות טעמה של מלאכה מהו. יצחק אלחנן מתבגר בכבוד. החנוך הטוב שקבל בביתו מלוג אותו בכל צעדיו ועד מהרה הוא נודע בעיר כבעל מלאכה מצליח

הם וישר ובעל ידי וקב. הוא מגיע לפרקו ונשא, בגים וננות נולדים לו למול טוב, ואט אט מוצא עצמו יצחק אלחנן מערב בכל עניני הצבור של קובנא. בתחלה הוא מתבקש לסיע בחברת "בפור חולים", לאחר מכן פונים אליו חברי ועד "מלביש ערמים", ולבסוף כמעט בדבר מובן מאליו, הוא מתבקש לנהל את עניני ועד הקהלה, ביד רמה ונאמנה. שנים מספר חולפות, וכל יהודי קובנא מפרים את ר' יצחק אלחנן מן הצד החיובי בלבד. "חברת ש"ס" ו"חברת תהלים", ארגון מנגנים בבתי אבלים, וליהודים עריכת שמחות למעוטי וכלת, כל אלו מנהלים תחת שרביטו. במאור פנים וחיוד רחב הוא מסייע לכל הפונים אליו, ואיש אינו מבין כיצד הסתדרו יהודי קובנא קדם שהגיע אליהם המלאך המפלא... ר' יצחק אלחנן מתבגר וילדיו נשאים בזה אחר זה. מכלם הוא רוזה אף רב נחת ואשר. פלם יראי שמים ובעלי מדות טובות, קובעי עתים לתורה ומקדישים מזמנם למען הוולת. רבי יצחק אלחנן מגיע לגיל ששים, ולגיל שבעים. הוא הוציא את גיל הנבחרות, ולבסוף מגיעה שעתו. בגיל שמונים ועוד קצת הוא נופל לחליו האחרון. בני ביתו מסרבים להאמין שקצו של האב האהוב קרב ובא, אף רבי יצחק אלחנן מעורר אותם בקולו החלוש. "איני מצטער על דבר ממה שעשיתי בחיי" הוא מתייך בפנים חורות, בעזרת השם יתברך אעלה לעולם העליון... המשך אייה בשבוע הבא...

מלקט מנחת יצחק

פלאי הבורא רחמנא לבא בעי - לב האדם {54} - התנאי להיות צדיק ולהושע

בלא הא לא סגי. ואיתא אבי ואמי עזבוני וגו' כידוע אבא ואימא הוא מוחא ולבא ושניהם עזבוני בעונות אין חכמה ואין בינה בעידן דיצר הרע לית דמדבר ליצר טוב (כמו שאמרו נדרים לב), ואין לנו שכל ולא רצון. רק מכל מקום ה' יאספני והקב"ה עוזרו ויכול לו גם בדורות אחרונים כענין אמור לאומן שעשאני כמה מכווער כו' (תענית כו), והקב"ה הוא אומן שעשאנו כך בלא שכל ובלא בינה שבלב רצון. הוא יאספנו פירושו אסיפה הוא קבוץ הנדחים וזהו כל עיקר הישועה וקבוץ נדחינו וגו' של כל פרט נפש אם יקובצו נדחיו כל חלקי נפשו למקום אחד הוא צדיק ונושע. רסיסי לילה פרק ב'

מלקט מנחת יצחק

תופינים לשבת קודש - המגלה עמקות - ראו נפלאות ה' שמשלם כפי מעללו

ס"ת בכלים, אחריו דיקא שיונקים מאחורים, והוא הטא שהכנים נח"ש בין אותיות מיל"ה, כנמקו במלת הנחשלים שהוא בהפוך אתון נח"ש מיל"ה. ולכן נרמז בכאן סוד גדול שהוא סוד אותיות בכל"ם, שפסגום חכמי הדקדוק אותיות מקור, שמוסיפין בהם אותיות בכל"ם, פדוע לבעלי החכמה הזאת, לפי שהוא השחית מקויר הקדושה, לכן קבלתו מקלב בהפוך אתון בכל"ם. והנה זה ניקת עשו שהלך לצוד ציד להביא (בראשית כו ה), והביא לאביו יצחק מפעמים של קלב (תרגום יונתן בראשית כו לא, עין שם בפרוש יונתן), כמ"ש יצחק מי הצד ציד (בראשית כו לג), ר"ל מי הוא זה שהביא לי מפעמים מאותו הבריה שהוא צד ציד, דהינו שצדין היות ועופות עם קלבים. וזה היה החטא בבית שני שהיו רמזים ורומולוס יונקים מן פלבית (כדאיתא במדרש רבה (בס"ר פ"ג ה)), והם היו מושלים על כל ישראל בגלות אדום שהיתה ניקתם מן פח הקלב, ולכן באותו מקדש בבית שני שמשלו אדם, היה בא דמות קלב על המזבח (כדאיתא ביומא דף כ"א), שנה הורה על שליטת קלב ההוא באותו זמן, ונעקב הטא בזה כששלח מלאכים לפניו (בראשית לב ד), היה מחויב באוני קלב (כדאיתא במדרש רבה פרשת וישלח (כ"ר פעה"ג)), ובה עבר עברה שחטא בזה והתעבר על ריב לא לו (משלי כו יז), רצה לומר לא לבדו עשה זה רק לזרעו, ומה היה החטא, הוא קרא לעשו אדון שאמר לאדני לעשו (בראשית לב ה), לכן נלקו בניו בבית שני בגלות עשו שירד דמות קלב על המזבח, ואותו קלב נקרא בלאדן (כדאיתא בזהר פרשת צו), ואמרין בפרק חלק בנמרא (סנהדרין דף צ"ו ע"א) מאי בלאדן (ישעיה לט א), בלא. ראו נפלאות ה' שמשלם כפי מעללו, יעקב קרא לעשו אדון, ובאמת הוא בל אדון שהוא אינו אדון, וגם הוא בפר ביהודו של עולם, ואמר בלאדון מי אדון, לכן ירד אותה דמות לגבי מזבחה. ולפי שעמלק ניקתו מן שם של ב"ן, לכן הצדק לבא שמואל הנביא שניקתו מן שם של ב"ן, שהיה מספרא דנקבא בסוד ונתת לאמתך זרע אנשים (שמואל א' א' יא), אמתך דיקא, ולכן אמר עלי לחנה אלהי ישראל יתן את שלתיך (שמואל א' א' יז) חסר א', הוא רנא דדבורא, אבל הוא היה מספרא דנקבא, לכן לא היה חי רק ג"ב שנה, שהוא מסוד שם של ב"ן, כי מי שניקתו משם של ב"ן, ראוי הוא לילך בשליחותו של מקום להלחם בב"ן כסיל, שהוא עמלק, שניקתו קלב שהוא מיניקת העשיה דתמן שם של ב"ן, ב"ן שנה שאול במלכו (שמואל א' יג א), ב"ן דיקא, כי הוא בא משבט בנימין לקום מאמר אביו שקרא לו ב"ן מיין (בראשית לה יח), גם לקום מצות רחל שקראתה לו ב"ן אוני, לשבר בח הקלפה שנקראת און, כמ"ש אף עשרתי מצאתי און לי (הושע יב ט), וכן שלמה בנה הבית היה גם בן ג"ב שנה ניקתו גם בן משם של ב"ן. וכן דוד שבנה יסודי המקדש היה מספרא

ההשכל והרצון הם שני מנהיגי האדם דלכן אמרו בירושלמי סוף פרק קמא דברכות (פ) אי את יהיב עינא וליבא לי אנא ידע דאת דילי. עין רצה לומר עיני השכל ואמרו (עבודה זרה כח): שוריינא דעינא בלבא תלי כי העיקר הלב כי ממנו תוצאות היים. והשכל נמשך אחר הרצון כענין שנאמר (שמות כג, ה) כי השוחד יעור וגו' כי הרצון מטה השכל. ועל זה אמרו (יומא עב): למה זה מחיר וגו' ולב אין ומכל מקום אמרו גם כן (במדבר רבה ג, ב) עין רואה ולב חומד שהשכל מוליד הרצון. ועל זה אמרו (אבות פרק ג, יז) אם אין חכמה אין יראה אם אין יראה אין חכמה שניהם קשורים יחד זה בזה והא

הנה מלחמת עמלק היא מצוה אחת שצוה הקב"ה לישראל כבניקתם לארץ מג' מצות (סנהדרין כ' ע"ב), שסימנם מצות ה' ברה מאירת עינים (תהלים יט ט), בר"ת מן ברה מאירת עינים, נרמזין ג' מצות אלו שנצטוו ישראל בכניסתן לארץ, דהינו ב' של ברה' בנן בית המקדש, מ' של מאירת למנות להם מלך, ע' של עינים מלחמת עמלק. וסימנם מב"ע, נופריקון מושל בנבחרתו עולם (תהלים סו ז), והנה הושב שיקים שלשמן משה בן עמרם, אבל באמת שלא יתקומו עד שיבא מנחם בן עמיאל, הנה אותו המזמור של השמים מספרים (תהלים יט ב), אמר משה ביומא דהלווא רבא יום קבלת התורה, שיש באותו מזמור קב"ו תבות, שהוא סוד ו' פעמים אה"ה, ובה' פסוקים תורת ה' תמימה (תהלים יט ה), יש בהם קב"ו אותיות, והוא חותם התורה שבה' המשים, והם קב"ו ימים שהיה משה בהר, והוא רנא דשם המפרש שהם ששה חותמות שפספר יצירה שחתם בהם הקב"ה ששה רוחות, פנה למעלה, וחתם שם יה"ו וכו', ו' פעמים יה"ו הם עולים להשבון קב"ו, והם סוד חותם של תורה סוף ה' חמשי תורה הכי הוי, וידוע (תנחומא מצא סי' י"א) שאין השם מלא אלא במחית זרעו של עמלק, ולכן נתאה משה לכניסת ארץ ישראל ולהשלים השם והכפא, וג' מצות אלו שנצטוו, הם להשלים ג' אותיות שחסרים מכם זה, דהינו בבנן בית המקדש ישלימו אות א' של פסא, כי שמה ישבו כסאות למשפט (תהלים קכב ו), ובית המקדש הוא פסא ה' כמו שכתוב פסא כבוד מרום מראשון מקדשינו (תמיה זי יב), רצה לומר מקום המקדש הוא פסא כבוד, נמצא שבבנן של בית המקדש נשלם אות א' של פסא. ובמנוי מלך נשלם אות ה' מן השם, כי הצדק המלך להיות ממלכות בית דוד שהוא מלכות שמים ה' אחרונה של השם, כמ"ש דוד כי בכה ארוץ גדוד (תהלים יח ל), אמר בכה בתוספת ה', ובמחית זרעו של עמלק שפנס באות ברית שהיא רנא דו' גוף וברית השבינו חד, הרי שבני מצות אלו ישלם התקון של השם והכפא. ולכן אמר משה ואתחנן אל ה' בעת ההיא, ר"ל שרצה לתמן באותו עת מה שצוה הקב"ה לאמר לדורות, שהוא כתיב, ר"ל אותן אותיות החסרים מן השם שהוא הוי, ומן הפסא שהוא א', רצה הוא לתמן עתה, ולפי שאי אפשר להכרית זרעו של עמלק, אלא מי שניקתו משם של ב"ן שהוא בעולם העשיה, כי עמלק הוא סוד כל"ב, ולכן הוא מאמין בצורת קלב, ולכן נקרא עמלק כדאיתא במדרש (תנחומא מצא סי' ט') עם שלקב כקלב, ורנא דמלה כי ניקת כל"ב מבחיון דרנא בתראה, יונק משם של ב"ן השבנא דדין כהשבנא דדין, בסוד ויוג"ב ב"ך כ"ל הנהשלים אחריו (דברים לה יח), ס"ת כל"ב. וזה סוד קלב ששמש בתבה, ולקה בשמוש אחרים (סנהדרין דף ק"ח). ורנא דא מבאר בקרא ויוג"ב ב"ך כ"ל הנחשלים אחריו,

וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום וגו' (לב ג). יש לפרש הפסוק על דרך המוסר, הנה יעקב ועשו מרמזים לבחי' יצר הטוב ויצר הרע שיש באדם, ושרו של עשו הוא המקור של היצר הרע, היינו הבחינה שממנה מקבל היצר הרע תוספת כח ועוז, והוא בחינת גסות הרוח, ובחינה זו בא על ידי מותרות, היינו שמתנהג האדם בבחי' מותרות האכילה ושאר תענוגים, ועי"ז נתרום לבו של אדם, כמאמר הכתוב (דברים ח יב) פן תאכל ושבעת ורם לבבך ושכחת כו' פירוש שעל ידי בחינת שביעה ביותר בא לבחינת שכחה בה' ולבחינת גסות הרוח, וזוהו נתוסף כח ועוז להיצר הרע. אבל צדיק אוכל לשובע נפשו בלבד, בבחינת הסתפקות בבחי' מועט. וזהו מרומז בפסוק, כדאיתא בספרים הקדושים (ע' נחל אשכול להחיד"א עה"פ) לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו (קהלת י ב), פירוש, החכם מתנהג באותיות שהמה לימין של אותיות ל"ב, היינו אותיות א"כ, שמרמז לבחינת מועט, כמאמר חז"ל (ירושלמי ברכות פ"ח ה"ה) אכין ורקין מיעוטיין הם. והכסיל מתנהג באותיות שהמה לשמאל של אותיות ל"ב, היינו אותיות ג"ם בחינת רבוי ומותרות כמאמר חז"ל (שם) אתין ונמין רבויין, כדאיתא בסה"ק. ולזה רמזו רז"ל (חולין פט.) על פסוק (דברים ז ז) כי אתם המעט מכל העמים, שאתם ממעטיין עצמיכם לפני, פירוש שאתם מתנהגים לפני בבחינת מיעוט בחינת הסתפקות כנ"ל, כדי שלא יהיה מקום לכחו של עשו הוא היצר הרע. וזהו שנאמר אצל יעקב (בראשית לב כד) ויאבק איש עמו, ודרשו רז"ל (בר"ר עז ג) שהיה שרו של עשו כו', ונקרא א"ש לשון י"ש, היינו בחינת גסות וישויות (היפך בחי' בט"ל ואי"ן), פירוש שהיצר הרע רצה להכניס ביעקב בחי' ישות וגסות הרוח, שיאמר בלבבו איך שהוא צדיק גדול ועובד ה' כו'. אבל יעקב נלחם ונתאבק עמו, על ידי שהסתכל בבחינת עבודת המלאכים, שהוא בבחי' פנים אל פנים ביראה גדולה, כמבואר לעיל, ועי"ז ותצל נפשי (בראשית לב ל) כנ"ל. ואח"כ וישלח יעקב מלאכים וגו', פירוש כשרצה יעקב ליכנס לארץ ישראל, היינו לבחינת קדושת גדולה, ונתירא לפני היצר הרע, לכן שלח מלאכים (היינו עצות בהנהגתו). ומפרש הכתוב מה הם המלאכים, ארצ"ה שע"ר, מרמז שיהיה בחינת ארצ"ות שלו בבחינת שע"ר, בחינת שיע"ור והסתפקות כנ"ל. שדה אד"ום, מרמז לבחינת ויד"ום, היינו מיעוט שיחה, לשון ויד"ום אהרן (ויקרא יג). גם מרומז בר"ת ויישלה ייעקב מ"לאכים ליפניו ר"ת וימ"ל, בחי' למ"ל את ערלת הלב, שיהיה הלב נקי מכל, בלתי לה', יהי רצון שנזכה לזה כן יהי רצון אמן. הר"ת וימל שמעתי מהרב הקדוש ז"ל מאפטא, אך איני זוכר בפרטיות האיך ביאר אותו: בפירוש רש"י (לב ג) מלאכים ממש. ר"ל, היינו כיון שבאו לקראתו מלאכים של ארץ ישראל ללותו, כמו שפירש רש"י על פסוק (בראשית לב א) ויפגעו בו מלאכי אלהים, לכן המלאכים של חז"ל שהיו אצלו מקודם, שלחם לפניו אל עשו. אמנם צריכים להבין, איך באו יעקב מלאכים של ארץ ישראל, שהוא עדיין לא היה בארץ ישראל, כי עדיין לא הגיע אפילו לסוכות. והנה כבר הרגיש בזה הרמב"ן, ותיקן, כיון שהחזיק בדרך ללכת לארץ ישראל הוה כמו שכבר הגיע לארץ ישראל, לכן באו לו מלאכי ארץ ישראל ללוותו בדרך. אבל עדיין צריכים להבין, מהו ענין מלאכי חז"ל ומלאכי ארץ ישראל על דרך העבודה. והענין הוא, שמכל דיבור של מצוה נברא מלאך אחד כידוע (ז"ח רות בראשו עה), ואמרו חז"ל (פסחים ג:) לעולם יעסק אדם בתורה שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה. ולהבין זה, הנה עיקר בריאת העולם היתה בשביל היראה שנקראת ראשית (מדרש הנעלם בראשית, אותיות דר"ע אות ב), היינו יראה עלאה, יראה פנימית, יראת בושת, להתבייש ולירא מפניו בנין דאיהו רב ושליט עקרא ושרשא הכל עלמין (זח"א יא): אמנם אי אפשר להשיג זאת הבחינה הגדולה בפעם א', כי אם בהדרגה מעט מעט, היינו שמתחילה יגיע לבחינת יראה תתאה, יראה חיצונית, היינו עונש, היינו שיאמין על כל פנים שיש בחינת השגחה מלמעלה על כל דבר פרטי, ויש דין ויש דין, ועי"ז הוא סור מרע מיראת עונש בעולם הזה ובעולם הבא, וכמאמר הכתוב (ישעיהו כו) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, שישתכל בכל דבר שיש בו כח וחיות אלהי המחיה ומהוה אותו בכל רגע (ובעהדר זה ח"ו ישיב הכל לאין ואפס) וכמאמר חז"ל (אבות פ"ב מ"א) הסתכל בג' דברים ואין אתה בא לידי עבירה, דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת כו', פירוש שע"י יהיה סור מרע עכ"פ, אעפ"י שהוא עדיין מדריגה קטנה נגד עיקר המדריגה הגדולה הנ"ל, רק שמתחילה ישיג מדריגה זו הקטנה. והוא מרומז בשמ"ע, שהוא ר"ת ש"או מ"רום ע"יניכם. וגם מרמז למאמר חז"ל, ש"ים יש בחינת ע"ין רואה, ועי"ז הוא סור מרע. וזהו שאמרו ישראל נעשה ונשמע קודם קבלת התורה (שמות כד ז), כי היו צריכים להיות בהודרכות גדולה כדי לעמוד על הר סיני, ולא היה אפשר להם להודרך במדריגה הגדולה עד שהגיעו לבחינת נשמע. בחינת שמע הנ"ל, שהיה להם יראה חיצונית על ידי בחינת ש"או מ"רום ע"יניכם, ועל ידי בחי' ש"ים ע"ין כנ"ל. ואח"כ על ידי התורה כמעמד הר סיני נזדככו יותר, עד שנעשה חרות על הלוחות (שמות לב מז) אל תקרי חרות אלא חירות (עירובין נד.), שהיו בבחינת חירות, בחינת התפשטות הגשמיות, שלא היו משועבד להטבע, להתאוות גשמיות, או לירא מעונש גשמי, רק כל יראתם היה בחינת יראת בושת מגודל רוממותו ית' שהוא עקרא ושרשא דכל עלמין. ולכן נקרא הר סיני חז"ר (שמות ג א, שמות לג ו) גימטריא יר"אה, כי שם

השיגו ישראל עיקר היראה שהוא יראה פנימית כנ"ל. עד שהטא גרם להם ונסתלקו מהם האורות של היראה ההוא, כמאמר הכתוב (שמות לג ו) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב, שנסתלק מהם האורות הנ"ל וקבלם משה כדאיתא (פע"ח ש' השבת פ"ח). אמנם גם לזאת הבחינה אי אפשר להגיע כי אם על ידי התורה תחילה, היינו שצריך האדם להרגיל את עצמו מעט מעט לצאת מתאוות הגשמיות, וזה אי אפשר כי אם שירגיל עצמו תחילה בלמוד התורה אפילו שלא לשמה כי אם להקרא רב, אעפ"י שאין זה מהנכון, רק שעכ"פ המאור שבתורה מחזירו למוטב, שעל ידי לימוד התורה יודרך מעט מעט שיהיה סור מרע וירא מפני ה' על ידי ידיעתו מהעונש המגיע על ידי העבירות, ויגיע לבחינת יראת עונש יראה תתאה עכ"פ, שישתכל בשלשה דברים עין רואה כו', וישא למרום עיניו בבחינת שמ"ע הנ"ל, ואח"כ יגיע למדריגה היותר גדולה כנ"ל. וכ"ז הוא דוקא על ידי לימוד התורה שלא לשמה, היינו להקרא רב, אבל מי שלומד התורה לקנטר ח"ו שיעמוד במחלוקת נגד הצדיקים וירא ה' ח"ו, מלימוד כזה אינו מגיע לו שום טובה, ועל אלו נאמר (אבות פ"ו מ"ב) בת קול יוצאת מהר חורב ומכרות אוי להם לבריות מעלבוניה של תורה וכו'. אמנם הצדיקים הגדולים שכבר השיגו מדריגה הגדולה בחינת הר חורב, בחינת יראה עלאה, אזי המה מזכים את הרבים וממשיכים הארה גם לאותן הבריות שלומדים תורה לקנטר, שיכנס איזה חרטה בלבם על אשר למדו בבחינה זו, לאמור בלבם אוי להם לבריות מעלבוניה של תורה. וזהו בת קול יוצאת מהר חורב, היינו מאותן האנשים הצדיקים שהשיגו בחינת חז"ר, ונכנס בלב הבריות להתחרט על העבר. והנה האותן המלאכים שנבראו מדיבורי של הצדיק בהיותו במדריגה הקטנה, נקראו בחינת מלאכי חז"ל, והמלאכים שנבראו מדיבורים של הצדיק בהיותו במדריגה הגדולה נקראו מלאכי ארץ ישראל. ולכן כשעדיין אין לו להצדיק רק מלאכי חז"ל בלבד, אין לו כח לשלוח הארה לרשעים הנ"ל, רק שמגיע הצדיק למדריגה הגדולה שיש לו בחינת מלאכי ארץ ישראל, אזי יש לו כח לשלוח לרשעים בחינת מלאכי חז"ל, שילמדו התורה מתחלה שלא לשמה היינו להקרא רב, ויוכלו אח"כ להגיע לבחינת יראה תתאה כו'. וזה מרומז כאן בפסוק וישלח יעקב מלאכים, פירוש, אחר שיצא לחירות מבחינת לבן הארמי, שיצא לחירות משעבוד הטבע כנ"ל שלא היה לו יראה גשמיות, לכן באו לו בחינת יראה פנימית בחינת מלאכי ארץ ישראל, לכן היה בו כח לשלוח גם לעשו בחינת מלאכי חז"ל, היינו שיבא גם איזה הרחוק תשובה לעשו. אבל כאשר באו אותן המלאכים לעשו, היינו להרשעים שלומדים לקנטר, חזרו ואמרו גם הנה הולך לקראתך, היינו שלומד תורה לקנטר לעמוד נגד הצדיקים. לכן וירא יעקב מאד, פירוש שהגיע יעקב לבחינת יראה פנימית על ידי בחינת מאד מאד הוי שפל רוח (אבות פ"ד מ"ד). בחינת ענוה גדולה. אזי ויצר לו, פירוש שנכנס בלבו של עשו בחינת ויצר בחינת חרטה עכ"פ, שיתחרט על הלימוד ההוא והמעשים שלו, ונכנס הארה גם בלב כל המדריגות הפחותים כנ"ל: ויש תאמרון לאדני לעשו כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי ואחר עד עתה וכו' וישבו המלאכים אל יעקב וגו' (לב ד - ו) ויתבארו אלו הפסוקים על פי מאמר חז"ל (בר"ר סו ד) שהצדיקים תחלתן יסורים וסופן שלוחה, וברשעים להיפך. וזהו מרומז בפסוק (בראשית לו לא) ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל, שמדת הדין מכונה בשם אדום (ע' זח"ג נה), שבתחילה היה מדת הדין, ואח"כ מלך מלך לבני ישראל, שהוא מדת החסד (ע' יבמות עט, ע' זח"ג נה). והנה ידוע לנו שאומות העולם המכונים בשם עשו, בעת שהם יושבים בשלוה בוודאי אינם נותנים אל לבם להכיר מלוכת הבורא ב"ה וכו' אשר השפיע עליהם רב טוב, ולקבל עליהם עול מלכות שמים, כי גוי או בד עצות המה ואומרים ידני רמה ולא ה' פעל כל זאת (ע' דברים לב כז - כח), רק כשהבורא ב"ה שולח עליהם יסורים אזי הם נתעוררים על ידי זה ומכירים מלוכת הבורא ב"ה, כמ"ש (עובדיה א כא) ועלו מושבעים בהר ציון לשפוט את הר עשו ויהיה לה' המלוכה. אבל לא כגוים בית ישראל, המה המכונים בשם יעקב, אפילו בעת שלותם, בעת שהבורא ב"ה משפיע עליהם רב טוב וחסד, הם מקבלים עול מלכות שמים. וקבלת עול מלכות שמים שלימה נקרא כ"ה, על שם כ"ה אתון של שמע ישראל שבהם עיקר קבלת עול מלכות שמים (ע' זח"ג קמח, ע' ת"ז הקדמה יד). וכל דברינו הנאמרים יש לרמז בפסוקים שהתחלנו בהם, מלאכים הם בחינת יסורים ההולכים בשליחותו של מקום, ואצל יעקב הם בחינת לפניו, תחילתו יסורים כנ"ל. וזהו וישלח יעקב מלאכים לפניו, היסורין שהיו אצלו בחינת לפניו, שלח אל עשו אחיו, שיהיו היסורין אצל עשו כדי שגם הוא יתעורר על ידי היסורין לקבל עליו עול מלכות שמים. לזה מסיים הפסוק כה תאמרון לאדני לעשו, שהיסורין יעוררו אותו ושיקבל עול מלכות שמים שנקרא כ"ה, כי כה אמר עבדך יעקב לשון עבר, שיעקב כבר קבל עליו עול מלכות שמים אפילו בעת שלותו. ומה מאור לב"י יומתק סיום הפסוק, עם לבן גרתי, אפילו בבחינת לבן בחינת החסד (ע' ע"ה ש"ז פ"א מ"ח, וע' זח"א כח, ת"ז ת' ע' קבו, מ"א מ"ע ה' סי' ו'), גרתי, לא נעשיתי שר וחשוב רק במדת הכנעה כגו, וקבלתי עלי עול מלכות שמים. ואחר עד עתה, אפילו כשהטאתי לפעמים בבחינת אחר, לא המתנתי עד שהיסורין יעוררו אותי, רק עשיתי תיכף תשובה הנקראת עתה (בר"ר כא ו), וזהו ואחר עד עתה. וישבו המלאכים אל יעקב, שנתהפך מדת הדין למדת הרחמים, יהי רצון שנזכה לזה במהרה בימינו אמן: בת עין וישלח

זוהי תפילה שיש לה עומד

עד שיאמרו לו קרא, ונהגו שש"ץ שרוצה, מברך וקורא בלי נטילת רשות, משום דהוי כאילו משעה שמינהו לש"ץ הרשוהו על כך. הנה, ובמדינות אלו אין נוהגין כן, ואין החזן עולה רק כשסגן אומר לו לעלות. ובמ"ב שם סק"ו כתב: "והעמם [שאינו עולה בלא שיקראוהו], שאין ראוי שיחלוק אדם כבוד לעצמו". ובדומה לזה, יעויין בשו"ע סי' תר"צ ס"א, שכתב הרמ"א שם: "ואסור לחזן לקרוא את המנילה עד שאומרים לו, קרא". וכתב המ"ב בסק"ג: "דלהוציא הצבור, הוא ענין כבוד, ואין ראוי לאדם לחלוק כבוד לעצמו כל זמן של א כבודו" [וצ"ב שבס"י תר"ץ נקט לשון איסור, ואילו בנידון דגן כתב צריך לסרב, לא בלשון אסור]. ומבואר מזה דיש ב' טעמים במה שאין לאדם לעלות מעצמו, א. משום שאינו מידת ענוה להמציא עצמו מבלי שכיבדוהו. ב. שאינו דרך ארץ שלא לימול רשות מהצבור. **בְּקִשְׁתְּ הַצְּבוּר נַחֲשֵׁב כְּבִקְשַׁת אָדָם גְּדוֹל** [ה] ובנידו"ד י"ל, דכיון שהצבור יושב וממתין, ואין גבאי ששולח, או אפילו יש גבאי, אם בזה אחר זה הכל מסרבין, הו"ל ג"כ גבאי, ומירחא דציבורא, דמירחא דציבורא אפילו בשעה קלה נחשד, לא כ"ש כשנמשך ונמשך, ומה גם שעצם זה שהצבור ממתין שאחד יקום ויגש לתיבה, נחשב כמו שמבקשים מכל אחד שיגש, וכשם שאין מסרבין לגדול כך י"ל דאין מסרבין לציבור. וראה בס"י משנה הלכה' על מ"ב ח"א (בהסכמת בעל המנחת יצחק זצ"ל, סי' נ"ג מ"ז), שיש מקור לכך שהצבור נחשב כאדם גדול, בדברי המ"ב סי' קל"א סק"ח, שכתב שם בזה"ל, "אין גבאי כ"כ להאדם חשוב, דלא עדיף הוא מכלל הציבור". **בְּזַמְנֵינוּ עַל פִּי רַב אֵין שִׁיךְ הַדִּין דְּמִסְרַב לְעֵלוֹת לְתַבְּחָה ז** [ו] ובס"י לקט הקמח החדש (מהגר"צ כ"ז זצ"ל, סי' נ"ג אות ע"ו), כתב: "מש"כ בשו"ע שצריכין לסרב מעט קודם שירד לתיבה, וזה רק בתפלת י"ח, ולא בפסד"ז ובסליחות, ורק בביהכ"נ שיש גבאי אשר ממונה מהצבור לכבד מי שירד לפני התיבה, משא"כ כשאין סדר זה, ובפרט בחול, בהרבה בתי מדרש, מי שרוצה הולך לעמוד, אין קפידה בזה". וכנראה משום דהצבור מוחל כבודו בכה"ג. [ז] ומצאתי ב'מקור חיים' לבעל החו"י, שכתב על ההלכה בשו"ע דבטעה החזן, לא יסרב: "נראה לי דה"ה אם כשמגיעין לישתבח, ואין איש רוצה לירד, הורזו הרי הוא משובה אף בלי אמירה". ונראה, שכוונתו דגם שם בין ישתבח ליוצר, גבאי הוא שמפסיקו, דלאמצע התפילה נחשב, ודומיא דטעה הש"ץ באמצע תפלת י"ח. עדות על מנהגו של רבינו יוסף חיים זוננפלד ואמנם ראה מש"כ בס' 'תורת חיים – הנהגות הגר"י זוננפלד זצ"ל' (עמ' 43), "מתוך מדת טובו, ומשום חששו על זלוול במצוה, רבינו לא הרבה לסרב, כשנתבקש לרדת לפני התיבה כש"ץ, כאשר אחרים מבין הקהל סירבו לרדת לפני התיבה, **לְקַיֵּם כְּבֹד אֶת ה' מְאֹרְנֵךְ** [ח] שו"ר בתשובות והנהגות ח"א סי' קי"ב, שכתב: "במקום שרואה שאין רוצים להיות ש"ץ, והתפלה מתעכבת, אסור לו לסרב, שמפורש במשנה המתפלל וטעה וכו' לא יחא סרבן באותה שעה שאסור להתעכב, וגם כאן כשרואה שהצבור יתעכב, ויש מירחא דציבורא, לא יחא סרבן באותה שעה, ויכול גם מעצמו לעלות, שמוכה את הרבים, וזהו גופא זכות רבה מאוד". תשובה ל"זוילותא דרבנן" **והכי תשוב שלח ימנו עלגין מגמגמין עמומים ומבלעין ושלח כורעים** ולח מקפידים על הלכות שלוח ציבור.

בַּתְּשׁוּבָה לְשׂאֵלָה, הָאֵם כְּאִשֶׁר הַצְּבוּר יוֹשֵׁב וּמִמְתִּין לְתַפְלָה, וְאֵין גְּבַאי בְּמִקּוּם, אִם הַנְּכוּן הוּא לְגִשְׁת לְעֵמוּד' מִיָּד, לְמִרוֹת הַדִּין שְׂבִדְרָךְ כֻּלָּל יֵשׁ לְסַרְב תְּחִילָה. **טַעַם שְׂצְרִיךְ לְסַרְב קֹדֶם שְׂיִנְרַד לְפָנֵי הַתַּבְּחָה א** [א] כתב בשו"ע או"ח סי' נ"ג סט"ז: "מי שאינו ש"ץ קבוע, צריך לסרב מעט קודם שירד לפני התיבה, ולא יותר מדאי, אלא פעם ראשונה מסרב, וכשאמרו לו פעם שניה, מכין עצמו כמי שרוצה לעמוד. ואם האומר לו שירד הוא אדם גדול, אינו מסרב לו כלל". שורש הדין הוא מגמ' ברכות ל"ד א', ושם פרש"י: "יסרב, כשאומרים לו לך, יעשה עצמו כלא רוצה, כלומר, איני כדאי". וצ"ב לפ"ז מאי שנא שכשאדם גדול מבקשו, אין לו לסרב כלל. ולכא"ז צ"ל, שכיון שהדבר איננו מהלכות תפילה, אלא מהלכות דרך ארץ, א"כ כשאדם גדול הוא המורידו, יותר חוסר דרך ארץ לסרב. ולכא"ז מטעם זה עצמו, ניתן לפרש מ"ש במשנה שם, ר"אם הש"ץ טעה, יעבור אחר תחתיו, ולא יחא סרבן באותה שעה", והיינו משום שאז עליותו אינה מתפרשת כאילו הוא כדאי, אלא מחוסר ברירה, וכן משמע מלשון המאירי שם, שמפרש: "ולא יחא אותו השני מסרב לעבור באותה שעה, מפני שהשעה צריכה לכך", ויש להוסיף טעם לדעת המאירי, גם משום דהו"ל מירחא דציבורא. אבל רש"י פירש שם, "אבל זה לא יסרב, מפני שגבאי הוא שתהא התפלה מופסקת כל כך", ובביה"ל שם סי' נ"ג סט"ז, כותב: "לא יסרב, שלא להפסיק בתפילה", ומשמע דמשום דין הפסק הוא. וכנראה שייסוד איסור הפסק בתפילה, הוא משום גבאי לתפילה, אך לשון רש"י משמע קצת, שמשום שתפלת הציבור מופסקת בכך הוא הגנאי. וא"כ י"ל דהטעם משום מירחא דציבורא. וצ"ע. **עֵנִין בְּקִשְׁתְּ רְשׁוֹת מְהַצְּבוּר ב** [ב] ומצינו עוד בענין זה בגמ' בערכין י"א ב' (מובא בביהגר"א לשו"ע שם), דשם איתא "מידי דהוה אשליחא דציבורא דמימליך", פרש"י, "דמימליך, ונסיב רשותא אם יתפלל". ובפשטות זהו גדר נוסף, שכעין שאין מעמידין פרנס על הציבור אא"כ נמליין בציבור תחילה, כדאי' בברכות נ"ה א', כך גם בכל ענין של ציבור, שממדת דרך ארץ לימול רשות מהצבור, ולכא"ז כיון שהגבאי קורא לש"ץ, הו"ל כנמליך מקודם עם הצבור, כיון שהגבאי נתמנה על ידם. [ג] ואמנם מה שפרש"י בברכות, שענין המסרב, הוא "כלומר, איני כדאי", י"ל ואע"פ שאינו נמליך להדיא, מ"מ ענוה הוא שעשה עצמו כאילו ראוי, ובמאירי בברכות שם, כתב: "אע"פ שאמרינן שלא יחא סרבן באותה שעה, בשעה אחרת מיהא ראוי לכל מי שיבקשו ממנו לעבור לפני התיבה, שלא ימציא לאלתר, כמי שמראה עצמו רעבתן בכך, וכן שלא יסרב יותר מדאי, שוו היא מדת יוהרא". וכע"ז גם כתב בחידושי ר"י מלוניל: "ולא יחא סרבן באותה שעה, שאע"פ שגבאי הוא לקבל גדולה ושררה תיכף שיפתח אדם בה, כדאמר' בגמ' ת"ר העובר לפני התיבה וכו', אפ"ה בזה הפרק, אל יחא סרבן, ונאה לו, והדר". ובחידושי הרא"ה כתב: "ומיהו הני מילי כולוהו [היינו הסירוב פעם א' ופעם ב'], הכל לפי המפיים והמתפיים, שאם המפיים אדם גדול, אין מסרבין בו כלל, ודברים אלו לפי מה שהוא, ומיהו מתניא ברובא דעלמא", והיינו כמשנ"ת, שבמקום שאין הדבר נראה כחוסר דרך ארץ, ולא כמי שמראה עצמו רעבתן, אין דין לסרב. דינם נוספים העולים משום הדין שצריך רשות מהצבור [ד] והנה בשו"ע סי' קל"ט ס"ג, כתב: "אפילו ראש הכנסת או חזן לא יקרא

מְנַחַת יְצַחֵךְ

חֲבָרִים מְקַשְׁבִּים לְקוּלְךָ {24} – מַדּוּעַ שְׂדָרוּ שֶׁל אָדָם נַעֲשֶׂה נַחֲשׁ?

קללה, מכל מקום הנחש יש לו דמיון וקירוב אל האדם, והאדם אל הנחש, וכאשר מות האדם שדרו של אדם נעשה נחש. דוקא שדרו של אדם לפי שהשדרא בפרט יש לו קירוב אל הנחש, כי הדמיון (הוא) של אדם אל הנחש העיקר הוא הישרא כי אין דבר שהוא נמשך בזקיפה כמו שהשדרא, שהוא עולה בזקיפה ובדבר זה היה דומה האדם אל הנחש וכמו שאמר' שהנחש היה הולך בזקיפה ולא שום נברא בעולם רק האדם והנחש והדבר הזה בעצמו מפני כי שניהם מלכים, והמלך יש לו הזקיפה. ולפיכך האדם אחר שבע שנים נעשה הנחש, כי אלו שני דברים, דהיינו הקומה והזקיפה, מורה על המלכות כדכתיב (ויקרא כ"ו) ואוליך אתכם קוממות, שהיו מיוחדים אלו שניהם דהיינו האדם והנחש מכל הנמצאים התחתונים להיותם מלכים בתחתונים. ואם אין אדם שומר ההבדל שלו כמו שיתבאר או ראוי האדם ביותר אל הנחש, וזה כאשר אין כורע במודים כי ההבדל בין אלו שניהם כי האדם אע"ג שהוא בקומה זקופה מקבל עליו האדם את הש"י לאלוה וכו"ו לפני מלכו ואלוה שלו. וז"ש וה"מ דלא כרע במודים שאז הדמיון הזה שהוא לנחש קיים לגמרי. אבל אם כורע לפני הש"י בטל השווי והדמיון הזה כי האדם מבטל זקיפתו אל הש"י וכורע לפניו כמו העבד לפני האדון, ולפיכך אמר כי הוט השדרא מן האדם אשר הוא זקיפתו (מן) [של] האדם נעשה נחש מצד ההקש הזה. וה"מ דלא כרע במודים דאם אינו כורע במודים אין זה אדון כלל, כי האדם אשר נברא לעבוד הש"י אף כי הוא נברא להיות זקוף ולהיות מלך יש לו לבטל זקיפתו אצל הש"י וזה שאינו מבטל זקיפתו ולאחר מיתתו בטל ממנו

בִּשְׁשׁוֹן וּבְשִׁמְחָה בְּגִיל וּבְרִיצָה הִתְחַלְלוּ זֶה מִכֶּבֶד בְּס"ד מְדוּר קֹדֶשׁ אֲשֶׁר יַעֲסֵךְ אֵי"ה בְּסִגְיוֹת הַנְּלִמְדוֹת וְהַמְּפַרְסְמוֹת אֲבָל כָּאֵן נִשְׁתַּל לְהַבִּיא טַעַם נְכוּן וְאִמְתִּי שְׂמִיבִיא לְהַתְּגַשְׁתוֹת רַבָּה וְלְהַתְּפַעְמוֹת בְּנִימִי הַנֶּפֶשׁ לְשׁוֹמְעִים שְׂמֵתִמְלֵאִים בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה וְרַחֵף כְּטַפֵּחַ מַעַל תְּקַרְקַע מִרַב הַתְּלַחְטוֹת הַלֵּב לֵאבִינוּ שְׂבִשְׂמִים וּמְקַבְּלִים כּוֹחוֹת מְחַדְּשִׁים לְעִבּוּדוֹת וְיִבְרָךְ "חֹדֶשׁ נִפְשׁ וְעִוְרִיכִי" לְחֹדֶשׁ וְלְהַתְּחַדֵּשׁ בְּעִזְרַת עֵזֶר עוֹלָמִים חֵי חַחִים אֲשֶׁר בִּידוּ נֶפֶשׁ כָּל חֵי הַחַוּוֹת אִמְרֵי שִׁפְי, וּבְכֵן מַה אֲשִׁיב לָהּ כָּל תְּגִמְלוּחֵי עָלֵי כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׁא וּבִשֶׁם ה' אֲקָרָא, אֲשִׁירָה לָהּ כִּי נִגְמַל עָלַי וְהַפְּלִיא חֲסִדוֹ עֲמָדִי עַל אֲשֶׁר זָכַנִי לְפִתְחָ עֲזָר לְעוֹלָמוֹת חֲדָשִׁים וְאֹדֶר קֹדֶשׁ אֹדֶר מְתוּק, גְּלִיעֵנִי וְאֲבִיטָה נְפְלָאוֹת מְתוּרְתָךְ. הִנֵּה סוּגְיָא אֲקֻטְוֵאֵלִית בְּמִיחָד לְיָמֵינוּ וְהִנֵּה כְּתִב רַבִּינוּ יְהוּדָה לְיוּזָא בְּרַבִּי בַּעֲלָא זְלַחְלָה"ה בְּחִידוּשֵׁי אֲגָדוֹת מַהר"ל מְפָרָא עַל בַּבָּא קַמָּא דָּף יז חֲסִבֵּר נַפְלָא עַל שְׂדָרוּ שֶׁל אָדָם נַעֲשֶׂה נַחֲשׁ וְכו' יֵשׁ לָךְ לְדַעַת כִּי רֵאִוִי הָאָדָם שֶׁנַּעֲשֶׂה נַחֲשׁ כְּאִשֶׁר לֹא כָרַע בְּמוֹדִים וְזֶה כִּי הָאָדָם יֵשׁ לוֹ שְׂיִיכוּת אֶל הַנַּחֲשׁ. וְאִם לֹא הִיָּה לְאָדָם שְׂיִיכוּת אֶל הַנַּחֲשׁ לֹא תִתְחַבֵּר הַנַּחֲשׁ אֶל הָאָדָם הַלְלוֹת הִיָּה מֶלֶךְ עַל הַתְּחַתּוֹנִים וְכֵן הַנַּחֲשׁ הִיָּה מֶלֶךְ בְּהִיָּוֹת בְּתַחְתּוֹנִים קוֹדֶם שֶׁנִּתְקַלַּל וְהִיָּה הָאָדָם בְּלַבַּד הוֹלֵךְ בְּקוּמָה זְקוּפָה וְגַם הַנַּחֲשׁ הִיָּה הוֹלֵךְ בְּקוּמָה זְקוּפָה קוֹדֶם שֶׁנִּתְקַלַּל, וְכֵן אִמְרוּ בְּמִס' סוּפְהָ (ט' א') אִמֵּר הַקַּב"ה אֲנִי אִמְרַתִּי לְנַחֲשׁ יֵחָא מֶלֶךְ עַל כָּל בְּהֵמָה וְהִיָּה עֵתָּה אֲרוּר יוֹתֵר מִכָּל בְּהֵמָה וְהִיָּה, אֲנִי אִמְרַתִּי שִׁילֵךְ בְּקוּמָה זְקוּפָה עֲכָשִׁיו עַל נַחוּנְךָ תֵּלֵךְ, הוּא אֹמֵר אֲהַרְגוּ אֶת הָאָדָם וְאִשָּׂא אֶת חוּהוּ, וּלְפִיכֵךְ וְאִיבָה אֲשִׁית הִרִי שְׁהִיו דְּרוּמִים, עַד שְׁהִיָּה רוּצָה לִישָׂא חוּהוּ. וְדַבֵּר זֶה קוֹדֶם

הזקיפה, ולפיכך אחר ז' שנים מן מיתתו שדרא שלו נעשה נחש, ופי' זה נכון. אבל הפי' אשר הוא בסתרי החכמה, כי השדרא הוא בין שני צדדין של האדם לכך החוט הזה בפנים של האדם, מאחר שהוא קו ההולך בשוה תוך שני צדדין באמצע, אשר האמצע נחשב בפנים. ומן הפנים מתחייב הנחש שאוהב (בחצוין) בחצוין כמו שא"ל לשעיר שבפנים בלא שעיר החצוין עד שהוט השדרה שהוא בפנים האדם קרוב אל הנחש. וכאשר מת האדם ונתבטל צורתו חוט השדרה קרוב להיות נעשה ממנו הנחש, כי הם מתקשרים זה בזה. והדברים האלו ידועים לבעלי החכמה. וקאמר ה"מ דלא כרע במודים כי אז נעשה מן חוט השדרה שלו נחש, אבל אם כרע במודים בזה שרע במודים מוסר עצמו אל השי' כמו שהתבאר מענין מודים כי בזה שב העלול הוא האדם אל העלה, שמי שהוא

כרע לפני אחר מוסר נפשו אליו בכרעתו לפניו וזהו ענין הכרעה במודים כי ההודאה מה שהוא מודה עד שמוסר נפשו אל מי שנותן לו הודאה, ולכך על כל נס שנעשה לאדם צריך שיתן הודאה רהיניו נפשו אליו מן, שהציל נפשו מן המות, ובוה, נפשו הוא אל השי' ודבר זה, מבואר בכמה מקומות, לכך צריך שיכרע במודים למסור נפשו אל השם יתברך כמו שבארנו זה בכמה מקומות. ובוה ניצול מן הגלגול הזה, שאינו נעשה נחש, כי חלוק והבדל ביניהם מצד העלה הוא השי', כי האדם יש לו השבה אל העלה בפרט, ולכך אם כרע במודים עד שהוא מוסר עצמו אל השי', ובוה האדם שב אל העלה, והוא נבדל בזה מן הנחש. ודברים אלו עמוקים בסתרי החכמה. ונתוספת נופך מרבינו **לדוד הכהן מלובלין** ז"ל ונתקללה"ה ולא כרע במודים היינו שאין לו קום יראה כי הכרעה הוא מפני הילכה ונכסה **מלכות**

יִתֵב לִיה יְדִיה, וְאִקְמִיה" לֵב בּוֹעֵר וְכִסּוּפִים לְהִשֵּׁם יִתְבַרַךְ מִהָאֲדָמוֹר מִקְאֲמַרְנָא וצ"ל(43) – סוד מצבת אבן

הנה תהלות לאל עליון ובה אותנו ה' יתברך להוסיף מדור חדש שהתחלנו בס"ד זה מקבר, שממרתו הפשוטה להלהיב לבות ישראל קדושים לאביהם שבשמים גם במצבים הכי קשים ונסיונות "שלא נדע" הכל לא מדילי אלא מהרב האזן המפרסם בנגלה ובנסתר בויציא קדישא הסידיא ופרישא בגן של קדושים בקש"ת מוהר"ר יצחק יהודה ויהאל ספרין וצ"ל אב"ד דק"ק קאמרנא בעל "היכל הברכה ו"אוצר החיים" ועוד.. האדמו"ר מקאמרנא איש קדוש וכל ר' לא אנים לה, שופך אור חדש ומצדדץ וחדושים שלא שמעתם און ביאורים נפלאים מוזיות שונות המשלבים את הלב ומגלים רק טפח מאור תורתו הזורה תורת אמת, ובאמת שיש בדבריו הרבה משנים בקבלה, ודבריו דברים עמוקים, אך החלק העקרי שנתמקד בו במדור זה הוא לשונו והקב והקב והקב ישראל ללא גבול, לשונות של עידוד ותמיכה, הקלה רך ולפוף נפשות פצועות הנזקקות כל כך ליחס של אבא אוהב ותומך, ונוטע תקנה, והתחלה חדשה. ואור חדש מפציע ומחדש את הבריות בחיות חדשה ולב שמח, ובטוחני שגם מי שלא מבין בסוד הענינים, ימצא מרגוע ונפשו וכו"ש מי שיקבר בא בסודם של דברים) ודרך סלולה להתחדש לנער מעליו את כל הצרות וקבריה חדשה להתקרב לאבא שבשמים שאוהב אותנו אהבה שכמעט שכן תמותה לא יכול לתפס ולהכיל, האדמו"ר ממש מלוח אותך יד ביד ומראה לך את הדרך לצאת מהצרה שלך. ולהדבק בו יתברך. ואלו מה ספספס על ידי הסקנה זאת בעולם על פי דרכי מן אור שבעת הימים אמון מפלל אמון נכסה רצנו הקלוש אור המאיר אור עינינו וישראל צו אלעזר צו ענה הרי"ש טוב אשך האיר עינינו צאורו נגד עד ביאת יעון ואתרי תלמידי הקולאים מסמכים מן הקלוש הזה הסמך מלאכה השילוני הגבוי ואם יתקנה לה אחי על הריכות דברים שסכנה לי מלך המנגד להפזיר פחם שאני נסמך משלטה גדולי עולם ואין צי פחד משום פגע ונגע פי פחי רב וענוס פלחיה פתוי. והכרח לי לכתב צו וקדונו אחי לכך זכות ואני מסמך רביעי למרן הרי"ש או שלישי ודי צוה הכרח והסכנה לא יננה: ומעתה, יש להתחזק ולהוסיף קדשה ובפרט בזמן הזה בימים הנוראים, אנהנו נצבים כבר ב... שבת תשובה וסמוך לכיפור וחג הסוכות, ויש לקחת זאת בחשבון. ולכן יש לנצל הודמנות פז זאת להתאמן ולהתקרב אל ה' יתברך, בסיום כל מאמר נשתדל לסכם את דברי הרב כדי שנוכל לצאת עם "פעקאלע" וחי' יהיה בעוננו. זו ההקדמה תשאר בכל שבוע, אז אם אתה כבר מכיר, פשוט דלג לעיקר התוכן... והפעם... **סוד מצבת אבן** על קנה המזל: מהיכל הברכה ממלך שצו הרב חלקות תלמוסו מסמך בטוב טעם את כל "הענינים" שגנו בלוחיות הקטנות הספיקו ושמנו וקחי נפסקס ואת הארץ המשה בלתי את השמים ואת הארץ אשר נתתי דין ואת הארץ תסחרו דלעיל ואת הארץ כי נעמה ואת הארץ הזאת ירשנו דברים ואת הארץ הזאת לא יראה ירמיה כ"ב וזהו סוד היחוד ואם שנעשה בארציות כי כל זאת הוא יחוד קבחי וזהו ואת הארץ תסחרו ליסחרו ולהעלות כל האותיות והקדושה שיש בכל הדברים שבעולם כמו שאמר דוד גל עיני ואביטה בכל מקום נפ"ל אוית מתורתך שצריכין להעלות אותיות התורה מכל הדברים ליסחרו בסחרה לשיקבה"ו ואת הארץ אשר נתתי לאברהם להעלות ולייחד במצות הכנסות אורחים וגמילות חסדים וצדקה בפת ומלבוש ובכל עניני גשמיות לעשות מצות וצדקה וזה ג"כ גורם יחוד בעולמות עליונים ואת הארץ כי נעמה לעסוק בכל עניני עוה"ז לשם שמים שיוכל לתמוך התורה כמו זבולן ליששכר ובוה יזכה לעולם נעמות וחיות זו וזהו השכינה אור אנהיר אף בעת עסקו בארציות ואת הארץ הזאת ירשנו ובוה יזכה לירש ארץ החיים עוה"ב ולהתענג בנעם השם כל זה בתורה. ויסך דגש תלת דין כמעט רצוא בדגש בהרגש גדול כי מצבה היתה אוהבה בימי אבות כי כיונו להיות מעמד ומצב למלכות שמים לאין עליון דלית שמאלא בהאי אלא כולא ימינא ושם הנהגה כולו חד וכבר בימלו כל רגע לגמרי וזכה למעמד אחד כולו הוא כולו חד אבל שכינה בימי הבנים לעשות מצב אחד כי

צריך לקבל יסורים באהבה עולה ויורד הכל לקבל באהבה בכל לבבך בשני יצריך לקבל טוב ורע ולהודות על הכל ומבואר בזה אמור בסופו בשעתא דברא קודשא בריך הוא לאדם, ואוקיר ליה ביקורו עלאה, בעא מניה לאתדבקא ביה, בגין דישתכח יחידאי, ובללא יחידאי, ובאמר דדיקנותא יחידאה, דלא ישתני ולא יתהפך לעלמין, בההוא קשורא דמהימנותא יחידאה, דכלא ביה אתקשר. הדיא הוא דכתיב ועין החיים בתוך הגן. ולבטר סאמי מאורחא דמהימנותא, ושבקו אילנא יחידאה עלאה מכל אילנין, ואתו לאתדבקא באתר דמשתני ומתהפך מנונא לגנוא, ומטב לביש, ומביש לטב, ונחתו מעילא לתתא, ואתדבקו לתתא בשנויין סניאיין, ושבקו עלאה דכלא, דהוא חר, ולא אשתני לעלמין. הדיא הוא דכתיב, (קהלת ז) אשר עשה האלהים את האדם ישר והמה בקשו השבונות רבים. והמה בקשו השבונות רבים ודאי, כדין אתהפך לביייהו בההוא סמרא ממש, ומנין לטב, ומנין לביש, ומנין לרחמי, ומנין לדינא. אשתני אדם לכמה גונוין, ומנין לטב, ומנין לביש. ומנין ריגוא, ומנין נייחא. ומנין דינא, ומנין רחמי. ומנין חיי, ומנין מותא. ולא קאים בקיימא תדיר בהד מנייהו. בגין דההוא אתר גרמא ליה. ועל דא אקרי, להט החרב המתהפכת, מן סמרא דא, לסמרא דא, מן טב לביש, מן רחמי לדינא, מן שלום לקרבא, אתהפיכת היא לכלא. ואקרי טוב ורע, דכתיב ומעין הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו. ומלכא עלאה, רחמא על עוקדי ידוי, אוכח ליה, ואמר ליה ומעין הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו, והוא לא קביל מניה, ואתמשך בתר אתתיה, ואתתרף לעלמין. דהא אתתא לאתר דא סלקא, ולא יתיר. ואתתא גרים מותא לכלא. תא חוי, לעלמא דאתי כתיב, (ישעיה סח) כי בימי העין ימי עמי. בימי העין: ההוא עין דאשתמודע. ביה ומנא כתיב, (ישעיה כח) בלע המות לנצח ומתה וי' אלהים דמעה מעל כל פנים. העין ימי עמי ע"ש והענין דאבות תיקנו חטא אדה"ר ולכן עבדו במצבה בדבקותא יחידאי והיה אוהבה ובאמת אחר חטא אדה"ר צריכין לתקן ולקבל הכל באהבה כי גם המות הוא טובה גדולה ומכ"ש כל היסורין. צריכין לעבוד השי' בשני יצרים לקבל באהבה ולכלול גם את הרע בטוב לקבל באהבה לידע ששם שם בתוך כל החשכות ועצבות ויסורין גניו אלופו של עולם בכל תנועה ולקבל באהבה ולכן מצבה שנואה בימי הבנים והבן היטב. וברוא דיהודא ויעל מעליו אלהים שהמתיק דיני הקטנות בסוד יסוד שבלב הבורע באש להבת המלכה לבית ישראל בסוד יעקב לאה בהכנעה ובאין בוער בלבו התקשרות דביקות רוחא ברוחא בתפלת לחש וכיוצא ולכן במקום הלב ביסוד והתקשרות יש שם שדי"ו ושם שדים ויש שם דם הלב מסוד א אה אהי אהי ה ששם ד"ם החיות נתקשר בחיות אמיתי אין סוף עייל ונפיק ושני שמות אלו שדי"ו ד"ם עולין ויע"ל מעליו אלהים בסוד ולא יזה החשין מעל האפור והעלה בעליה אלהים והמתיק אותו מן המצר עליון שם אל בסוד במקום מצר עליון שם אלהים העולה מקום ועוד במקום אשר דבר אתו עולה מ"ב פעם אל ובוה כפה כל הדינים והמתיקן ועיין לקית תצוה ותבין ויצב יעקב מצבה קביע והעלה המלכות עד הראש בסוד מ"ב פעם אל ובסוד עליות עולמות אל שדי"ו ובי"פ אל הויה ובי"פ אל אדני בסוד האל ה"פ אל כנודע בסוד אל שהוא מנהיג כל העולמות ואינם מתגלים אלא חמש אל בלבד עיין בפע"ח בכוונה האל דשמי"ע כי יש אל שדי"ו אל הויה אל אדני בימיו ובשמאל והם ששה אלא ששמי"ה משה"ה לא פסיק מעם ולכן נכללין שני אל שדי"ו כאחד ונעשה ה"פ אל לא"ה וכן בעולמות ביי"ע יש אלו ה"פ אל ומספרן של אלו עולין במקום אשר דבר אתו שהוא בחינות אלו אל מעולם ועד עולם אתה אל וסוד מצבת אבן הוא שם ב"ן מובהר נפש המלכות שכבר נתברר לטוב ועל ידו עולין כל הברורין והוא מצב"ת אבן ביחוד שלש עשר פעם מ"ה דדיקנא וסוד ויצ"ב יעקב מצב"ה במקום אשר דבר" אתי" ידוע ממין האר"י שמבאר מאמר וזהו סוף ויקהל חיה חדא דשלמא על אלף מפתחאן

